

Smittevernveileder for håndtering av covid-19 i asylmottak

Innhold

1. Om veilederen	3
2. Krav til drift av mottak	4
3. Planer for smittevern	5
Kontinuitetsplanlegging	5
Kommunal smittevernplan	5
4. Om viruset, sykdommen og smittemåter	6
5. Smittesporing	7
6. Smittevernråd for befolkningen	8
Asylmottaket som arbeidsplass	8
Ivaretagelse av barn når foreldre er syke	8
7. Hygiene og renhold	9
Hånd og hostehygiene	9
Bruk av munnbind	9
Renhold på asylmottaket	9
Kjøkkenhygiene i kantine	10
Ventilasjon og lufting på asylmottaket	10
8. Kontakt mellom personer	11
Innquartering og bruk av felles fasiliteter	11
Bruk av ulike typer bygningsmasse	11
9. Reiser, transport og flytting	12
Krav til gjennomføring av reiser	12
10. Fravær, permisjoner og besøk i asylmottak	13
Fravær fra mottaket	13
Besøk i asylmottak	13
11. Risikogrupper	14
12. Personer med særskilte behov	15
Sårbare grupper	15
Barn og unge	15
13. Tilrettelegging for vaksinerings	16
14. Informasjon til beboere i asylmottak om covid-19	17
15. Bruk av tolk	18
16. Rutiner for å søke om dekning av kostnader til ekstraordinære tiltak (EOT)	19

1. Om veilederen

Veilederens formål er å forebygge og begrense spredning av smitte av covid-19 i ordinære asylmottak med og uten tilrettelagt avdeling, integreringsmottak og asylmottak for enslige mindreårige. Det er utarbeidet en egen smittevernveileder for Nasjonalt ankomstsenter og transittmottak.

Veilederen er rettet mot det enkelte asylmottak som lokal driftsorganisasjon, og skal bidra til å legge gode rammer for samarbeid med kommunehelsetjenesten som er lokal smittevernmyndighet.

Veilederen gir råd om hvordan asylmottak kan opprettholde en mest mulig normal drift, samtidig som smittevern blir ivaretatt.

Veilederen blir oppdatert i samsvar med råd og anbefalinger fra nasjonale helsemyndigheter.

Du kan lese mer om nasjonale råd og anbefalinger på nettsidene til [Folkehelseinstituttet](#) (heretter kalt FHI), [Helsenorge.no](#) og [Helsedirektoratet](#).

2. Krav til drift av mottak

Veilederen erstatter ikke UDIs krav til drift av asylmottak eller annet gjeldende regelverk. Du finner en oversikt over krav til drift av asylmottak på UDIs nettside, ["Regelverk for drift av asylmottak"](#).

UDI kan gi dispensasjon fra enkelte krav til drift, hvis det ikke er mulig å overholde kravet som følge av et smitteutbrudd på mottaket, stort fravær blant ansatte eller lignende situasjoner. Mottaket skal sende skriftlig søknad om dispensasjon til regionkontoret.

Når UDI gir dispensasjon fra krav til drift som gjelder alle mottak, blir informasjon om dette sendt på e-post til asylmottakene og [publisert på nettsidene til UDI](#).

Driftsoperatører som må sette inn smitteverntiltak ut over det som er dekket i krav til mottak og i driftsavtalen, kan søke UDI om ekstraordinære driftsmidler. Det er laget [midlertidige rutiner for ekstraordinære driftstilskudd](#) knyttet til covid-19.

3. Planer for smittevern

Kontinuitetsplanlegging

Asylmottaket skal ha en kontinuitetsplan for hvordan risiko for covid-19 smitte skal håndteres i den daglige driften. Planen skal blant annet redegjøre for hvordan asylmottaket organiserer bemanningen for å sikre kontinuitet i driften og hvilke beredskapsløsninger mottaket har for skjerming av beboere ved sykdomsutbrudd. Planen skal utformes i dialog med kommunal helsetjeneste og være tilpasset lokale forhold.

For mer informasjon og råd har FHI publisert en artikkel med [Råd til steder hvor mange bor tett \(asylmottak, brakker, fengsel, båter o.l.\)](#).

Formålet med kontinuitetsplanen er at asylmottaket skal kunne levere mottakstjenester på en måte som ivaretar nasjonale og lokale råd og føringer for smittevern. Planen skal bidra til at den daglige driften av asylmottaket ligger så tett opp til normal drift som mulig.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) har publisert [Veileder i kontinuitetsplanlegging – opprettholdelse av kritiske funksjoner ved høyt personellfravær](#).

Kommunal smittevernplan

FHI anbefaler at de kommunale smittevernplanene i vertskommuner for asylmottak særskilt omhandler hvordan kommunen vil håndtere smittevern og eventuelle utbrudd av smitte på asylmottaket. Asylmottaket skal bidra i kommunens planlegging av dette.

UDIs regionkontor skal bidra med eventuelle avklaringer av hvordan smittevernråd skal forstås i et asylmottaksperspektiv, og i dialogen med lokale smittevernmyndigheter.

4. Om viruset, sykdommen og smitteåter

Koronavirusgruppen består av mange forskjellige virus som kan føre til luftveisinfeksjon. Mange forårsaker bare lett forkjølelse, mens andre kan gi alvorlig sykdom som i noen tilfeller fører til død.

Du finner mer informasjon om virus, sykdom og smitteåter på FHIs nettside [Fakta om koronaviruset SARS-CoV-2 og sykdommen covid-19](#)

5. Smittesporing

Den høye vaksinedekningen i Norge har ført til at smittesporing ikke lenger er prioritert. Alle som får påvist smitte oppfordres til å informere egne nærkontakter. Smittesporingsteamet i kommunen kan fremdeles bidra ved behov. Du kan lese mer på FHIs side om [Smittesporing](#).

På FHIs nettsider finner du [Definisjoner](#) på mistenkt og bekreftet tilfelle av covid-19, av nærkontakt, av beskyttet, delvaksinert, fullvaksinert og risikogruppe.

6. Smittevernråd for befolkningen

Formålet med smittevernrådene er å redusere risiko for smitte med covid-19. Grunnleggende smitteverntiltak er

1. god hånd- og hostehygiene
2. syke skal holde seg hjemme og ha lav terskel for å teste seg. Anbefaling om å teste seg gjelder ikke for barn og skoleelever ut videregående skole
3. godt renhold

Luftveissymptomer

Personer med luftveissymptomer bør holde seg hjemme til allmenntilstanden er bedre. Voksne anbefales å teste seg for å få bekreftet eller avkreftet smitte. Gjelder ikke for barn og skoleelever ut videregående skole, med mindre de er syke.

Positiv test

FHI anbefaler at alle med påvist covid-19 holder seg hjemme i fire døgn etter symptomdebut. Anbefalingen gjelder ikke for barn og skoleelever ut videregående skole, med mindre de er syke.

På FHIs nettsider finner du oppdaterte [smittevernråd for befolkningen](#) og [råd til steder hvor mange bor tett \(asylmottak, brakker, fengsel, båter o.l.\)](#).

FHIs nettsider [har oppdaterte råd for hva du skal gjøre hvis du er syk eller mistenker at du er smittet av koronavirus](#).

Asylmottaket som arbeidsplass

Driftsoperatøren er ansvarlig for at driften skjer i samsvar med kontrakt og gjeldende lover og regelverk. Den daglige ledelsen i asylmottaket er ansvarlig for å sikre forsvarlig drift som tar hensyn til smittevern.

Arbeidstilsynet vektlegger at arbeidsgivere må gjøre en risikovurdering av arbeidsmiljøet, og at driften planlegges og gjennomføres slik at mulighetene for smittespredning blir begrenset.

På nettsidene til Arbeidstilsynet kan du lese mer om [Korona: tiltak i arbeidslivet](#).

Ivaretagelse av barn når foreldre er syke

Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i alle handlinger som berører barn.

Dette betyr blant annet at

- foreldre og barn ikke skal skilles, med mindre foreldrene ikke kan yte tilfredsstillende omsorg på grunn av sykdom. Barn i asylmottak bør være sammen med foreldre/foresatte i en boenhet som er tilpasset barn. Det omfatter tilrettelegging som ivaretar barns trygghet, fysiske og psykiske helse og behov for lek og aktiviteter i hverdagen.
- hvis det er mulig, bør den syke ha eget rom i en boenhet.
- barns behov for omsorg, lek og aktiviteter må ivaretas.
- det skal tilrettelegges for deltakelse i barnehage og skole så langt det lar seg gjøre.

7. Hygiene og renhold

Asylmottaket skal informere og legge til rette for at ansatte, beboere og andre kan ivareta god hånd- og hostehygiene. Samt ha rutiner for godt renhold.

Hånd og hostehygiene

Håndvask med lunkent vann og flytende såpe er en effektiv måte å forebygge smitte på. Hender skal tørkes med engangs-papirhåndklær, og asylmottaket må sikre at dette er tilgjengelig ved alle vaskeservanter.

Håndvask bør utføres, som et minimum, ved ankomst, mellom ulike arbeidsoppgaver, etter toalettbesøk, ved inngang til barnebasen, i informasjonsrom, før og etter kjøkkenarbeid og måltider.

Asylmottaket må sikre at det er tilgjengelig håndsprit når det ikke er mulig med håndvask.

Områder hvor det er viktig med mulighet for håndvask og/eller tilgjengelig håndsprit er

- ved innganger og utganger
- i fellesområder (for eksempel toaletter, resepsjon, informasjonsrom og barnebase)
- på steder der det inntas mat og drikke

Asylmottaket må informere ansatte og beboere om at de skal hoste i albuekroken eller i et papir som kastes, og at de skal vaske hendene etterpå.

FHI har mer detaljert informasjon om [hånd og hostehygiene](#).

FHI har en [hygieneplakat som illustrerer god hoste- og håndhygiene](#) som kan henges opp på mottaket.

Bruk av munnbind

Munnbind kan hindre smitte fra den som bærer munnbindet, og redusere mulighet for at personen blir smittet gjennom dråpesmitte fra andre.

FHI anbefaler bruk av munnbind i visse situasjoner, og de har publisert [informasjon om bruk av munnbind](#) på sine nettsider.

Asylmottaket skal påse at munnbind og håndsprit er tilgjengelig for beboerne.

Utgifter til munnbind og håndsprit blir refundert av UDI. Det søkes om refusjon etter [Midlertidige rutiner for ekstraordinære driftstilskudd knyttet til koronavirus](#).

Renhold på asylmottaket

Når mange personer deler fasiliteter som oppholdsrom, kjøkken, bad, toalett og vaskerom, bør det være strengere krav til hygiene enn om botilbudet er i et vanlig hjem. Dette gjelder også for rom på asylmottaket som benyttes til barnebase, informasjonsprogram og asylintervjuer.

Asylmottaket skal vurdere om det er nødvendig å gjøre tilpasninger i renholdet for å sørge for bedre smittevern. Asylmottaket skal vurdere om det er utsatte områder som bør ha forsterket renhold.

Vurder også om det er behov for rengjøring av felles utstyr som er mye i kontakt med hender/ansikt etter bruk. Hvis det blir praktisert god håndhygiene før og etter bruk av utstyret, vil risikoen for smitte være lav.

Koronaviruset tåler ikke såpe og vann, heller ikke desinfeksjon med alkohol eller temperaturer over 60°C. Koronaviruset fjernes ved grundig, manuell rengjøring med varmt

vann og vanlige rengjøringsmidler. Det er ikke nødvendig å bruke ekstra beskyttelsesutstyr ved rengjøring. Det er anbefalt å vaske hendene etter utført rengjøring, også hvis man har brukt hansker.

På FHI sine nettsider finner du [råd for rengjøring ved SARS-CoV-2 – råd til sektorer utenfor helsetjenesten](#).

Kjøkkenhygiene i kantine

Kantiner kan drives etter vanlige rutiner for kjøkkenhygiene. På nettsidene til Mattilsynet finner du mer [informasjon om drift av kantine](#). De har også publisert [informasjon til næringsmiddelvirksomheter om koronavirus](#). Det er ikke vist at covid-19 smitter gjennom mat eller vann.

Ventilasjon og lufting på asylmottaket

I tette rom uten ventilasjonssystem, anbefales det å lufte regelmessig. Bruk og vedlikehold av ventilasjonsanlegg bør ellers følge vanlige rutiner.

8. Kontakt mellom personer

Redusert kontakt med andre er et tiltak som kan redusere risiko for smitte fra personer som enda ikke har utviklet symptomer, eller vet at de er smittsomme. For å oppnå dette bør asylmottaket legge til rette for at det er mulig å holde avstand ved for eksempel å redusere antall personer som samles.

Personer kan passere hverandre og være kortvarig i samme område uten større smitterisiko. Nær ansikt-til-ansikt-kontakt bør unngås.

På nettsidene til FHI finner du mer om [Smittevernråd for befolkningen](#).

Innkvartering og bruk av felles fasiliteter

FHI har oppdatert sin artikkel med [Råd til steder hvor mange bor tett \(asylmottak, brakker, fengsel, båter o.l\)](#)

Asylmottaket må sørge for at risikoutsatte beboere ivaretas på en smittevernmessig forsvarlig måte. På nettsidene til FHI finner du [Råd og informasjon til risikogrupper og pårørende](#).

Asylmottaket bør vurdere iverksetting/videreføring av følgende tiltak ved behov, og der det lar seg gjøre:

- Tilgang til fellesrom og fasiliteter kan fordeles mellom beboere eller grupper av beboere, slik at de har tilgang på egne tidspunkt.
- Asylmottaket bør tilrettelegge for at beboerne kan holde avstand til hverandre i resepsjonen, og i andre fellesområder.
- Kantiner må innrettes slik at personer som ønsker det kan holde minst én meters avstand til enhver tid. Sørg for at det er mulighet for håndvask/hånddesinfeksjon og ellers følge vanlige rutiner for kjøkkenhygiene

Bruk av ulike typer bygningsmasse

Det er stor variasjon i bygningsmassen som brukes som asylmottak. Det er ikke mulig å gi føringer som dekker bruk av alle typer bygningsmasse. Uavhengig av type bygningsmasse, bør det være lagt til rette for å gjennomføre kontaktreduserende tiltak der det er mulig.

Mottaket skal, i dialog med kommunehelsetjenesten og UDIs regionkontor, lage en plan for bruk av bygningsmassen som ivaretar gjeldende nasjonale smittevernråd. Det kan være lokale forskjeller i smittevernråd og krav til tilrettelegging. DRO og asylmottaket må følge med på lokale råd og pålegg og planlegge og handle deretter.

Hvis det er behov for kostnadskrevenne tiltak for at boligmassen skal kunne møte krav som stilles til smittevern, skal driftsoperatøren kontakte det regionkontoret i UDI som har ansvaret for å følge opp kontrakten.

Se Vedlegg [Midlertidige rutiner for ekstraordinært driftstilskudd knyttet til koronavirus](#).

9. Reiser, transport og flytting

Flytting av beboere mellom asylmottak og fra asylmottak til kommune kan gjennomføres som normalt. Alle reiser skal uansett gjennomføres på en måte som ivaretar til en hver tid gjeldende nasjonale og lokale føringer for smittevern. Alle som skal reise utstyres med håndsprit og munnbind, uavhengig av føringer, slik at de selv kan velge å beskytte seg.

Krav til gjennomføring av reiser

Reiser skal gjennomføres i tråd med UDIs regelverk for flytting mellom mottak og nasjonale råd for innenlandsreiser. Etter gjenåpningen av samfunnet er det ingen generelle restriksjoner for innenlandsreiser.

10. Fravær, permisjoner og besøk i asylmottak

Fravær fra mottaket

Dersom en beboer skal oppholde seg utenfor mottaket i mer enn tre dager, må han eller hun søke om permisjon. UDI vil i perioder med høyt smittetrykk begrense mulighet for permisjon. Informasjon om dette vil bli sendt på e-post til mottakene og publisert på UDI sine nettsider.

Det er kun kommunestyret og Helsedirektoratet, som etter smittevernloven, kan fatte vedtak som begrenser bevegelsesfriheten til beboere i asylmottak. UDI har ikke hjemmel til å begrense beboernes bevegelsesfrihet.

Besøk i asylmottak

Når smittetrykket er høyt, kan det være behov for å begrense besøk til beboerne.

Asylmottaket skal rådføre seg med UDIs regionkontor og kommunehelsetjenesten hvis det er aktuelt å begrense besøk til beboerne.

11. Risikogrupper

Noen personer har forhøyet risiko for alvorlig sykdom dersom de blir smittet med covid-19. Asylmottaket må gjøre en vurdering av risiko for beboere, og gi god informasjon om smitterisiko og forebyggende tiltak til alle som er i denne gruppen. Beboere må få informasjon om å snakke med lege/helsepersonell for å få hjelp til å vurdere risiko for alvorlig sykdom.

FHI har publisert [råd og informasjon til risikogrupper og pårørende om koronaviruset](#).

Asylmottaket må samarbeide med kommunehelsetjenesten for å gi god informasjon om blant annet vaksiner og sykdomsforløp.

Asylmottaket skal særskilt vurdere botilbudet for personer i risikogruppen, og om det er behov for ekstraordinære tiltak for å skjerme aktuelle beboere.

12. Personer med særskilte behov

Sårbare grupper

Ulike grupper kan oppleve pandemien som en ekstra belastning, eksempelvis aleneforsørgere, personer med underliggende sykdommer og enslige mindreårige asylsøkere.

Vi anbefaler at asylmottaket gjennomfører sårbarhetsvurderinger for å fange opp personer som trenger tilrettelegging og oppfølging. Det bør skje i samarbeid med kommunehelsetjenesten.

Tilrettelegging av informasjon for sårbare grupper er viktig for å forebygge bekymring, stress, og for å sikre at disse gruppene kan etterleve råd og anbefalinger fra myndighetene.

Det er også viktig at asylmottaket tilrettelegger for at personer med nedsatt syn og/eller hørsel får nødvendig informasjon.

Asylmottaket må legge til rette for at de som trenger det, får tilgang til helsetjenester.

Barn og unge

Helsemyndighetene har laget [egget informasjonsmateriell tilpasset kommunikasjon med barn, unge og foreldre](#).

Barn og unge i asylmottak bør følge de samme rådene og anbefalingene som andre barn og unge der de bor.

Asylmottak for enslige mindreårige bør være spesielt oppmerksomme på hvordan pandemien påvirker omsorgssituasjonen for denne gruppen. Asylmottaket må til enhver tid vurdere behovet for å iverksette kompenserende tiltak for å ivareta omsorgen.

13. Tilrettelegging for vaksinerings

Hovedmålet med koronavaksine er å beskytte liv og helse til de som er mest utsatt for alvorlig sykdomsforløp på grunn av covid-19 sykdom.

FHI har fem mål for koronavaksinasjon

- redusere risiko for død
- redusere risiko for alvorlig sykdom
- opprettholde essensielle tjenester og kritisk infrastruktur
- beskytte sysselsettingen og økonomien
- gjenåpne samfunnet

Det er kommunene som har ansvaret for å tilby koronavaksinasjon til alle personer over 12 år som oppholder seg i kommunen.

Asylmottaket skal bistå kommunehelsetjenesten med å informere beboere om vaksinetilbudet.

Se informasjon på nettsidene til kommunen om hvordan vaksineringsen gjennomføres lokalt, og når det skjer. På nettsidene til FHI finner du utfyllende informasjon om [koronavaksineprogrammet](#).

14. Informasjon til beboere i asylmottak om covid-19

Asylmottaket skal sørge for at beboere får informasjon på et språk de forstår. FHI har oversatt mye informasjon til mange språk. De har også laget filmer på ulike språk om ulike tema. I listen under har vi lenket til noen av sidene.

Beboerne skal få informasjon om

- [smittevernråd til befolkningen](#)
- [råd om hoste- og håndhygiene](#)
- [renhold](#)
- [nyoppståtte luftveissymptomer, testing for covid-19 og positiv test](#)
- oppdatert informasjon om nasjonale og lokale smittevernstiltak, også hvilke restriksjoner som er opphevet
- at testing, behandling og vaksinerings mot covid-19 er gratis for den enkelte
- at sykdommen ikke vil ha konsekvenser for behandlingen av søknaden deres om beskyttelse
- at sykdommen ikke vil få konsekvenser for lønn og arbeidsforhold hvis beboeren er i jobb

På FHIs nettsider finner du mer informasjon om [symptomer og sykdom](#).

FHI har publisert flere råd for kommunikasjon med minoritets- og innvandremiljøer.

- [Kommunikasjon med minoritets- og innvandremiljøer og andre grupper som kan være vanskelige å nå](#)
- [Generell informasjon om koronavirus – informasjonsark og videoer på ulike språk](#)
- [Når skal syke barn holdes hjemme fra barnehage og barneskole? Plakat med flytskjema på flere språk](#)
- [Når skal ungdom og voksne holde seg hjemme? Plakat på ulike språk](#)

15. Bruk av tolk

For å redusere risiko for smittespredning anbefales bruk av telefontolk.

Tolk skal benyttes ved formidling av resultater av testing dersom beboeren, og den som skal formidle resultatet, har behov for dette. Det er vesentlig at denne informasjonen blir gitt på et språk beboer forstår godt.

16. Rutiner for å søke om dekning av kostander til ekstraordinære tiltak (EOT)

Ved behov kan asylmottaket kan søke om midler som er nødvendige for å ivareta smittevern, og som ikke er dekket av driftskontrakten.

Det vises til [midlertidig rutine for dekning av kostnader til ekstraordinære tiltak knyttet til koronavirus.](#)

Rutinen er også publisert som vedlegg til smittevernveilederen på udi.no.